

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองชนิดวัดก่อนและหลังการทดลองโดยมีกลุ่มควบคุม (quasi-experimental pretest posttest designs with control group) เพื่อศึกษาผลของการสอนด้วยสื่อประสมต่อความรู้และการปฏิบัติในการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยาของพยาบาล ระยะเวลาวิจัยระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ถึงเดือนเมษายน 2553 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรม โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่มแบบการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย กลุ่มทดลอง คือ พยาบาลหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 2 และหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 2 จำนวน 37 คน ส่วนกลุ่มควบคุม คือ พยาบาลหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 และหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 1 จำนวน 35 คนที่ไม่ได้รับการสอนด้วยสื่อประสมในการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัยประกอบด้วย แผนการสอนเรื่องการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา เพาเวอร์พ้อยท์แสดงความสำคัญ การปนเปื้อน ผลกระทบ ชนิดของสิ่งส่งตรวจ และหลักการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา สื่อวีดิทัศน์แสดงวิธีปฏิบัติการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา คู่มือการปฏิบัติในการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา ไปสเตอร์ความรู้แสดงขั้นตอนการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา 2) เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม ข้อมูลต่อไป แบบวัดความรู้ของพยาบาลเรื่องการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา แบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติในการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา แผนการสอนเรื่องการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ได้ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความรู้เรื่องการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา เท่ากับ 0.83 และ 0.85 ตามลำดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบบันทึกการสังเกตการณ์ปฏิบัติได้ค่าเท่ากับ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้ทั้งสองชุดแบบคู่ขนาน (equivalence or parallel-forms reliability) เพื่อหาความสอดคล้องกันของข้อมูลที่วัดจากกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.91

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะที่ 1 คือการสร้างสื่อประสม ระยะที่ 2 การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในกลุ่มควบคุมก่อน โดยให้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบวัดความรู้ หลังจากนั้นสังเกตการปฏิบัติการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยาของกลุ่มควบคุมเป็นเวลา 12 สัปดาห์ หลังเสร็จสิ้นการสังเกตให้กลุ่มควบคุมตอบแบบวัดความรู้อีกครั้ง กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยให้ตอบแบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบวัดความรู้ และสังเกตการณ์ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มควบคุมเป็นเวลา 5 สัปดาห์ หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการให้ความรู้โดยการสอนและด้วยสื่อประสมเรื่องการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยาแก่กลุ่มทดลอง เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ และผู้วิจัยติดตามผลสังเกตการณ์ปฏิบัติการเก็บสิ่งส่งตรวจเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์และวัดความรู้ของพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติแมน-วิทนี ยู สถิติทดสอบค่าที สถิติไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่าพยาบาลกลุ่มทดลองเป็นเพศหญิงทั้งหมด ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.35 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 89.18 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพบมากในช่วง 6-10 ปี และ 11-15 ปี เคยได้รับการอบรมการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา ร้อยละ 35.13 ส่วนกลุ่มควบคุมมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.71 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 100 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพบมากในช่วง 1-5 ปี เคยได้รับการอบรมการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา ร้อยละ 31.42 พยาบาลทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้าน เพศ และการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเก็บสิ่งส่งตรวจ

หลังได้รับการสอนด้วยสื่อประสมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจาก 12.21 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.14) เป็น 16.62 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.45) ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมากกว่ากลุ่มควบคุมที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ 12.57 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.58) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หลังได้รับการสอนโดยใช้สื่อประสมกลุ่มทดลองมีสัดส่วนการปฏิบัติถูกต้องเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 49.25 เป็นร้อยละ 73.39 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมากกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งมีสัดส่วนการปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 45.21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมการให้ความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลโดยใช้สื่อประสมเพื่อป้องกันความผิดพลาดและลดการปนเปื้อนจากการเก็บสิ่งส่งตรวจที่ไม่ถูกต้อง ในหอผู้ป่วยอื่นที่มีการปฏิบัติในการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา
2. พยาบาลป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลควรนำแนวคิดในการสอนด้วยสื่อประสมส่งเสริมให้พยาบาลมีการปฏิบัติที่ถูกต้องในการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา โดยใช้สื่อประสมตามที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ การสอนด้วยพาวเวอร์พ้อยประกอบการบรรยาย วิดีทัศน์ คู่มือ และโปสเตอร์ ไปขยายใช้กับบุคลากรในหน่วยงานอื่น
3. ควรมีการสอนผู้ป่วยให้มากขึ้นในกิจกรรมการเก็บเสมหะโดยการเก็บจากส่วนลึกในลำคอ และกิจกรรมการเก็บปัสสาวะส่งตรวจเพาะเชื้อแบบการเก็บปัสสาวะจากตอนกลางของการถ่ายปัสสาวะ (midstream urine) เพื่อลดการเก็บสิ่งส่งตรวจที่ไม่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาและติดตามผลระยะยาวเพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติและความคงอยู่ในการเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยาที่ถูกต้อง